

Alte Drucke

**CATECHESIS || DAVIDIS || CHYTRÆI. || RECENS
RECOGNI=||TA, ET MVLTI DE-||finitionibus aucta. ||**

**Chyträus, David
Argentorati, 1589**

VD16 ZV 30868

OCTAVVM PRAECEPTVM.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149135

OCTAVVM

PRAECEPTVM.

*Non loqueris falsum testimonium
contra proximum tuum.*

*Virtutes seu bona opera Octa-
ui Praecepti.*

- I. Veritas.
- II. Simplicitas.
- III. Constantia.
- IIII. Modestia & Gravitas.
- V. Appetitio Glorïæ.
- VI. Taciturnitas.
- VII. Eloquentia.
- VIII. Docilitas.
- IX. Comitas.
- X. Urbanitas.

I. VERITAS est virtus, quæ incli-
H ii

nat voluntatem, vt veras sententias, hoc est, cum rebus quales sunt, congruentes, in doctrina de Deo & aliis artibus, amemus, & vera, recta, explicata & salutaria constanter dicamus & faciamus, & in moribus fugiamus insidiosas occultationes & simulationes.

Obiecta sunt.

I. Doctrina de Deo, natura rerum, moribus, &c.

II. Iudicia, videlicet Accusationes, Defensiones, Testimonia, Sententiae Iudicum.

III. Pacta seu promissiones omnes in federibus & contractibus, emptionibus, venditionibus.

IIII. Consilia in gubernatione & privata vita.

V. Sermones de aliorum virtutibus & turpitudine, seu laudes & vituperationes.

VI. Significatio nostra voluntatis erga alios, in sermonibus, gestibus, &c.

Peccata pugnantia cum Veritate sunt omnia MENDACIA, id est, omnes opiniones, sermones, & gestus non congruentes cum rebus ipsis,

ipsis, & nocentes vel ipsi mendaci, vel alij, & tota sophistica, quae falsas opiniones & malas causas fucosis prae-textibus tuetur.

I. Haereses, & studium discendi, docendi, aut defendendi falsas opiniones, vel inutiles & non necessarias subtilitates in omnibus doctrinis.

II. Calumniae forenses omnes, in accusationibus, testimonijs, sententijs iudicum.

III. Perfidia in non seruandis promissis, & foederibus, ac amicitijs: periuria, & fraudes in contractibus.

IIII. Perfidia & ironie in dandis consilijs.

V. Obretractatio, Maledicentia, Vanitas, lassitudo.

VI. Omnis hypocrisis seu simulatio in moribus & gestibus.

II. SIMPLICITAS est perspicua & aperta veritas, sine involucris & ambagibus: seu est vera, recta, & explicata, in artibus & in communi vita, proprie & perspicue dicere & facere.

Extrema sunt, Duplicitas, Fuci, Ambages in doctrina & moribus: Et simulatione simplicitatis alteri insidiari & nocere.

III. CONSTANTIA & Grauitas est

Perseuerantia in veritate & Iusticia : & gubernatio omnium actionum & gestuum, cum norma recte rationis congruens.

Extrema sunt Leuitas & Morositas.

III. **MODESTIA** est virtus, quae frenat nos, ne in opinione de nobis, aut sermone plus nobis tribuamus, quam nostrae imbecillitati conuenit, nec in actibus onibus supra nostras vires nos efferramus, aut extra vocationem aliquid suscipiamus, nec despiciamus alios: sed in timore Dei & fide diligenter faciamus officia vocationis, & in gestibus non discedamus à naturae, personarum ac locorum ordine.

Extrema sunt, ARROGANTIA, quae in opinione plus sibi tribuit quam adest. INCONTANTIA, quae verbis immodicè & falso de se praedicat. AMBITIO, quae tentatis actionibus non necessarijs aut iniustis extra vocationem, alijs antecellere querit: & nimia Modestia seu Stupor: praeterea Inciuilitas morum, Scurrilitas in gestu & vestitu, Obscœnitates, & Impudentia.

V. **APPETITIO** verae Glorïae est virtus,

virtus, quæ opus suum probans, seu consilia & actiones vitæ omnes ad normam voluntatis diuinæ gubernans, & vocationis officia diuinitus mandata fideliter & sedulo faciens, studet consequi approbationem Dei & propriæ conscientiae recte iudicantis, & aliorum bonorum ac recte iudicantium comprobationem.

Extrema sunt, Leuitas ac impudentia, & Ambitio.

VI. DOCILITAS est virtus, quæ flectit animos, ne arroganter de se sentiant, sed vt alios audiant, discant, & veris sententiis assentiantur.

Extrema sunt, Pertinacia & academica emxn seu Leuitas semper & omnia discens, & nunquam ad agnitionem veritatis perueniens.

VII. TACITURNITAS seu ratio-
netacere.

Extrema sunt, Garrulitas, Futilitas, & Dissimulatio eorum, qui tacent tunc quoq, cum mandatum Dei præcipit confessionem.

VIII. ELOQVENTIA est virtus,

quæ mentem & linguam regit, vt Deo grata & hominibus salutaria, perspicuè & ornatè dicat.

Extrema sunt, Omnes abusus facultatis loquendi.

IX. COMITAS seu AFFABILITAS est virtus inclinans nos, vt in loquendo, in audiendo, in respondendo & officiis præstâdis, in vultu & gestibus, quadam suauitate beneuolentiam nostram erga alios declaremus.

Extrema sunt, Leuitas & Morositas fastidiosè audiens alios, duriter respondens, & difficulter officia præstans, nec vllam suauitatis & beneuolentiæ significationem erga alium ostendens.

X. VRBANITAS est ornamentum veritatis, quæ iocose vel figuratè, vel falsè dictis, tempestiuè & honestè alii admonentur, aut leniuntur, aut etiam in loco irritantur.

Extrema sunt, Scurrilitas, quæ iocos obscenos & contumeliosos spargit, & gestu vel mordaci dicto petulanter reprehendit, & Stoliditas ac Insulsitas.

NONVM